

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejemnik velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemnik velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Mesečnine prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petič-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 140.

V Ljubljani, v soboto 21. junija 1890.

Letnik XVIII.

Delegacije.

Budimpešta, 19. junija.

Avstrijska delegacija imela je danes tretjo javno sejo. Po razdelitvi došlih vlog prišla je v razpravo prva točka dnevnega reda, proračun vojnega ministerstva za leto 1891, pri kateri je bila prav obširna splošna razprava. Prvi je poprijel besedo knez Starhemberg, ki se je skliceval na izjavo ministra vnanjih zadev, da so razmere z vsemi vnanjimi državami dobre in prijazne, ter vsled tega vprašal, čemu torej tolike vojne priprave?

Dalje omenja druge izjave vnanjega ministra, da je mir zagotovljen le z ozirom in v zaupanju na tolikanj razširjeno in izvežbano vojaštvo srednje Evrope, in pristavlja, da je to jako lep in prijeten mir, ki leži na osten sto- in stotisoč bajonetov! Govoreč ob izjavah vojnega ministra gledé obširnejših priprav za vojaštvo in pomnožitve vojakov v mirovnem času, pravi, da bi bilo bolje, če minister teh besed ne bi bil izgovoril. Ker, če gre tako naprej, ne pridemo daleč, in finančna poguba države bode konec vseh teh priprav.

Je li pa mogoče, da bodo sedanji zavezniki pomagali finančno uničeni državi? In se li ni bati, da bodo sovražniki še huje razgrajali, če vidijo, da je država finančno uničena? Treba je torej, da se državi dovoli, kar tirja za svojo obrambo, ali vojni minister naj prihodnje govori jasneje in odločneje. Ni treba napovedovati vojske, narekava naj marveč mir in razoroženje, ki mora priti in gotovo tudi pride; ali to naj se zgodi precej, ker bode tem slabše, čim pozneje začne država razoroževati. Da ni treba toliko vojaštva, kaže severna Amerika.

Za njim se oglasi baron Chlumecky, rekši, da noče govoriti vzorno, kakor njegov predgovornik, ampak dejansko. Če se tudi vojnemu ministru do-

voli 120 milijonov goldinarjev, država s tem zneskom ne more drugim državam napovedovati miru. Če bi bilo to sploh mogoče, ne dovoljeval bi samo 120 milijonov, ampak še jedenkrat toliko in še 500 milijonov goldinarjev. Potem primerja prejšnje potrebnost za vojaštvo s sedanjim proračunom in omenja, da so se v teku desetih let pomnožile od 100 na 125 milijonov gld. Kar vojni minister tirja, dovoljuje se mu, in sicer ne samo za sedaj, ampak tudi za naprej. Vendar naj se vojni minister ozira na gospodarske razmere; za orožje je bilo čez 10 milijonov goldinarjev več izdanih, kakor se je v pričetku nameravalo; ali kdo nosi silno odgovornost za vse to? Jednako je z brezdimnim smodnikom. Če gre tako naprej, nastanejo milovanja vredne finančne razmere. Tudi on želi, naj govori vojni minister jasneje, kakor je storil. Zahvaljuje se mu tudi zaradi izjave, dane ogerski delegaciji gledé preskrbljevanja vojaških vdov in sirot, in omenja, da so se njegove besede slabo in pretirano razlagale in da so med prebivalstvom napravile veliko strahu. Minister je rekel, da bi moral še več zahtevati in povikšati število službujočih vojakov. Kdo bi se torej tega ne prestrašil? Če nastane vojska, bomo hudo čutili njene posledice, ker ima naš denar slabo veljavo. Vojni minister bi si moral zaradi tega posebno prizadevati za vravnanje denarne veljave, in bi moral pri vseh tirjavah pred očmi imeti denarne in gospodarske zadeve.

Za njim je govoril skoro ravno tako baron Sommaruga, ki je s prvim vred posebno zadovoljno pozdravljal izjavo ministrovo gledé premembe kazenskega reda vojaškega.

Delegat Thurnher je priporočal, naj pri vojni goje verskega duha in strah božji. Vojaštvo je ljudsko, odkar je veljavo zadobila splošna vojaška dolžnost. Dalje omenja več izglede, da vojaki ob nedeljah in praznikih niso mogli priti k sv. maši, in vendar se je oglašil tudi temu izvozu naše leposlovne stvarine, katero gosp. Vinko nosi v košu v Pariz, nevaren tekmeč; kar namreč ta prepušča za slepo ceno neizbirnim bralcem, podaje stoprv v zadnji dobi zasloveli Praskarjev Jarni neki najbolj čisti domači živali. On nam pred očmi dokazuje, kako se je v nekem svinjskem hlevu okoristila pravica z likvidacijo preobloženega želodeca junaka te prekrasne idile. Te lepe razprave o estetiki se čitajo pri nas v prvih narodnih salonih in društvih.

Zdaj pa naj trdi kdo, da nam ni treba naj-novejšega odbora slovniških in estetiških plevičarjev, ki hočejo opiliti naš jezik obile mu ruje. Nekateri naši veljaki pa sodijo, da bi za tako delo zadoščala peščica „zaherlina“ v podobi splošne sodbe o naši sedemkeberski žurnalistiki in fijakarski poeziji, ki kliče od dné do dné vse miroljubne narodnjake na „korajžo“.

Ker je pikantna zabava dandanes povsod na dnevnem redu, skrbi tudi naš vojni minister, da ne zadremjemo davkoplačevalci na vsakoletnih zahtevah nekaterih milijonov za našo vojsko. Zaradi tega nas je iznenadil letos z izjavo, da se v bodoče ne bode branil tudi 120 milijonov brezdimnega dolga, ako se ne odpove mej tem Rothschild et consortes več-nemu posojilu, kakor da bi sicer nihče drugi ne maral njegovih „čekov“.

Ako nas ne varajo vse te ugodne in lepe nade, ostane tudi v bodoče vojaški stan najlepši na svetu,

in prosi vojnega ministra, da bi bilo to v prihodnje vsaj mogoče.

Bilinski je nasprotnim govornikom, zlasti Chlumeckemu odgovarjal, da prihodnost ni tako črna, kakor jo je on slikal in da zlasti ni res, kar se očita Poljakom, da oni želé in silijo k vojski z Rusom. Oni tega ne marajo dobro vedoč, da bi v slučaju vojske z Rusom Poljska najhuje trpela.

Tudi grof Falkenhayn se oglasi in v malih besedah pozdravlja dobro voljo nasprotne stranke, ki hoče glasovati za budget. To je najboljši dokaz skupnosti vseh narodov, ker neče nihče zaostati, če gré za državno slavo in moč!

Za njim je vojni minister poudarjal, da se je lani dovolilo za vojaštvo čez 123 milijonov goldinarjev, da torej letos za celotni znesek zahteva skoraj za dva milijona goldinarjev manj, kakor lani, ker znaša potrebščina 120.698.438 gld.

Govorili so še Thurnher in Plener, ki je od ministra pozvedoval, zakoliko se je vsled nove vojaške postave premenilo število službujočih vojakov, potem pa je prišel na vrsto poročevalec dr. Kathrein ki je Plenerju odgovarjal, da se kaže pomnožitev le pri topničarstvu in konjiki, pri pešcih pa še ne.

Pri posebni razpravi je obveljal proračun vojnega ministerstva s potrebščino 102.839.845 gld. in z zakladdo 2.345.846 gld. Redna potrebščina torej znaša 100.493.999 gld. Pri posebni razpravi je na zahtevo delegata Prombera vojni minister izrekel, da je njegova posebna skrb obrnena na pokojnino vojaških vdov in sirot, in da je reč le še odvisna od avstrijske in ogerske vlade, ki pretresate to zadevo. Pleva je priporočal, naj vojaštvo kupuje potrebne reči od kmetov samih, Wrabetz pa je zopet tirjal, naj se vojašnice iz dunajskega mesta prestavijo pred mesto.

Druga točka dnevnega reda je bila dovolitev vojnemu ministru, da sme k proračunu za l. 1890,

zakaj dvobarveno sukno postaja vedno bolj moderno. Če pojde tako naprej, zapisali se bomo naposled vsi davkoplačevalci prostovoljno v vojake, da se oprostimo davkov. Zapustili bomo svojega finančnega ministra, ki skrbi le z davki za svoje ponižne podložnike, dočim si omišljuje vojni minister od leta do leta nove sukne, nove puške in celó brezdimen smodnik, da se ne kali mir njemu in njegovim boja-željnim vojakom.

Psevdonim.

LISTEK.

Kritiška pisma.

XXVIII.

Vročina pod milim nebom, soparica pod košatim kostanjem, nikjer miroljubnemu zemljanu prijetnega hladu, le v „Brusovi“ delavnici, kjer si hladé njegovi „scriptores rari in gurgite tristi“ svojo tersitsko jezico.

Naravno je torej, da zori vedno bolj in bolj zlato klasje najnovejšega našega slovstva, da se dvigajo vedno višje sopari iz te narodne sramotilnice in da že ni v Slovencih poštene osebe — ako namreč pokaže nasprotne misli — katere ne bi bil počastil „Brusov“ vrtilec s svojo pikrostjo.

Komur se že ne studijo osebnosti, moral se je prepričati, da je skrajni čas, da znosi gosp. Vinko dišečo stvarino v košu v Pariz ali kamor mu je drago. V Parizu najde slavnega Zolo, ki potrebuje morda tudi kakov izviren slovenski izraz in plastično podobo za klasične svoje romane.

Neopravičena je tožba naših narodnih ekonomov, da peša domača obrt in trgovina, saj samo stric „Brus“ iztrži svojim bralcem izvorno domače literarno blago, in kolikor mu nese izvoz extra muros Sloveniae.

Vitešlav i Josip Radonievic.

(Konec.)

V „Novicah“ leta 1860 je v razdelkih popisal J. Radonievic vožnjo „Iz Trsta v Aleksandrijo (str. 181—204)“. S tem potopisom je častiti naš rojak, ki ga je imeniten poklic peljal v daljno Afriko, začel popis egiptovske dežele, iz katere je obljubil našim bralcem povedati mnogo zanimivega o zemlji in ljudstvu tamošnjem, pravi vredništvo. Dne 11. decembra leta 1859 odpelje malo družbo iz Trsta ter pripelje 17. decembra v Aleksandrijo parobrod „Amerika“. Kapitan Marko Florio, verl Kotorčan, čistega slovanskega plemena, dobro znan v jadranskem in srednjem morji, vidi krog sebe družbo, ki je vsa po nemški med seboj kramljala, ter se temu grozno čudi; on govori svoj materni jezik, laški, francoski, angleški, rusovski in turški, za nemškega pa mu ni mar, — kapitanu

porabiti še 1,389.00 gld. za hrano vojakom. Ravno tako se je razširil obrok za porabo zneska lani dovoljenih 29.7 milijona goldinarjev in 2,674.000 gld. do konca l. 1890.

Konečno je bila rešena še izvanredna potreba ščina za vojaštvo v znesku 14.450.439 gld. Ob 4. uri popoldne predsednik sklence sejo in prihodnjo sejo napove za jutri ob 11. uri dopoldne. V razpravo pride izvanredna potreba ščina za vojno v Bosni in peticije.

Brezdimni smodnik.

Včeraj popoldne so bile v pričo delegatov na vojaškem strelišču poskušnje z brezdimnim smodnikom. V imenu vojnega ministra je poslanca sprejel in pozdravil generalmajor Herrmann. Da se vidi razloček med starim in novim smodnikom, streljalo je 8 vojakov z brezdimnim smodnikom, najprej počasi, potem hitro in prepričali so se vsi navzoči, da novi smodnik res ni delal skoraj prav nobenega dima, med tem ko je streljanje s starim smodnikom napravilo toliko dima, da vojakov skoraj ni bilo videti. Tudi pok ni tako silen pri novem, kakor pri navadnem črnem smodniku. Poskušnja streljanja v hrastove in bukovke tramove je pokazala, da so šle kroglice od 40 do 56 centimetrov globoko v les, v zaboju z gramozom napolnjenim pa so se čisto razdrobile. Novi smodnik je torej res veliko bolji od starega, ali je tudi šestkrat dražji.

Poročilo obrtnih nadzornikov za l. 1889.

Še vsako leto podajali smo č. čitateljem našim kratek opis iz letnega poročila tistih uradnikov, katerim je izročena skrb in nadziranje zakonov v varstvo delavcev, — istotako hočemo storiti tudi letos, in sicer o celotnem izveštvju, a ne o posamičnem našega nadzornika v Građci.

Iz poročil obrtnih nadzornikov, to je tistih avstrijskih uradnikov, ki v istini delajo, uvideva se potreba nujnih socialnih preosnov. Kako ganljivo, pretresujoče je čitati n. pr. izveštvje gališkega nadzornika, ki nam predločuje s svojimi suhoparnimi številkami in podatki nepopisno bēdo in siromaštvo, o koji se marsikomu še sanjalo ni.

Toda preidemo naj k obēnemu izveštvju osrednjega obrtnega nadzornika gosp. dvornega svetnika Migerke, ki obsega poročila vseh posamičnih nadzornikov. Poročilo omenja, da je bilo l. 1889. nadziranih 4366 delovršbenih zavodov z 259.668 delavci. Odkar pa obstoji uvedba obrtnih nadzornikov, obiskanih je bilo 20.462 zavodov z 1.429.386 delavci. Vzlic temu, da so obrtni nadzorniki dobili v pomoč še 15 pomočnikov, ki jih pri njihovem poklicu podpirajo, ni se pomnožilo znatno obiskovanje delovršbenih zavodov. Nadzorniki so še vedno preobloženi povsem z drugimi posli, nadziralni okraji so še vedno isti, torej nepopisno veliki. Odpomore se v tem oziru, če se pomnoži število teh uradnikov.

Iz tega pa sledi, da se tovarnarji čutijo dokaj sigurne vsled tega nedostatnega nadziranja; kaže

nam to tabela, ki objavlja v razpredelku delavce v nadziranih zavodih gledé na starost in spol. Da-si otroci pod 14. leti ne smejo delati po tovarnah, našli so nadziralni uradniki 8 otrok od 10 do 12 let starih in 357 otrok, starih od 12 do 14 let. Iz tega se dá sklepati, koliko je še takih zavodov, v kojih izkoriščujō otroke.

Mladostnih delavcev (od 14 do 16 let) broji letno poročilo 17.360; zlasti tu pojema število ženskih delavcev. Dalje je bilo 1889. leta 298 zavodov več nadziranih nego l. 1888., število potujočih delavcev se je pa skrélo za 5725, in sicer pri odraslih delavcih.

Iz tega je torej razvidno, da se tovarnarji ne prestando trudijo, uvajati nove ali pa boljše stroje in ž njimi spojene mašinske prestrojitve, ki jim omogočujejo, prištediti pri delavcih, in sicer pri dražjih možkih, seveda na troške drugih delavcev, ki se v jednacihi slučajih odpusté.

Nezgod omenja poročilo v minolem letu 3140, seveda kar je bilo prijavljenih dotičnim nadzornikom. Večina nezgod je gotovo zamolčanih, ker je bila postava o zavarovanji nezgod stoprav vpeljana l. 1889. Od 3140 ponesrečenih umrlo je 250 delavcev. Leta 1888. omenja poročilo 3718 nezgod, od teh 271 smrtnih slučajev. Očividno je, da so se zmanjšale nezgode vsled delovanja nadzornikov, ki podjetnike in tovarnarje silijo, da si omisljō varstvene obrambe zoper ponesrečenje. V tem oziru, kar se tiče osebnega varstva delavca, zlasti toži obrtni nadzornik g. dr. Pogatschnigg, po marsikakih zavodih prevlada neodpustljiva malomarnost.

Posebno pozornost obračali so nadziralni uradniki na to, da se odstranijo zdravju škodljivi plini pri delovršbah. Dvorni svetnik Migerka po vsej pravici poudarja, da ravno isti plin, ki vsled razpōka delavca popolnem uniči ali deloma stori neporabnega za delo, ostrupi mu sčasoma zdravje in oropa podpore. Vzrok temu je, da v mnogih slučajih nadzornikovih naredeb ne poslušajo.

Slučaji, da delavci iščejo pri nadzornikih svēta in pomoči, vedno naraščajo. V minolem letu imajo nadzorniki zabeleženih 4348 tacihi slučajev proti 1350 v l. 1888; dokaz, da imajo delavci do te institucije zaupanje. Nadejati se je torej, da slednje ne bode varano!

Število takih slučajev o podaljšanji delavne dōbe je 605. Gledé Kranjske je to število tako neznatno, da ga rajše ne omenjamo. V drugem oziru pa to malo število jasno dokazuje, da se večinoma dela — brez uradnega privoljenja. Tu morajo delavci sami biti nadzorniki ter prestopke nepostavne delavne dōbe prijaviti pristojnemu uradu.

Ustavljenje dela pripetilo se je v prošlem letu na 69. krajih, a vse se je skoro izvršilo povoljno. Pisoč o nedostatkih v mali obrti, izraža osrednji obrtni nadzornik željo, da bi obrtne zadruge bolj skrbale za „svoj poklic“.

Gledé na nedeljsko delo, pravi osrednje izveštvje, zaznamovati je samo malo slučajev pri velikem obrtu, nasprotno je pa mnogo znanihi takih pre-

stopkov, in marsikak nadzornik je moral to nepri- stojnost prijaviti obrtnim oblastvom.

Konec obēnega izveštvja iz peresa g. Migerke je pa — kakor vsako leto — zahvalna pesen o „blagotvoriteljnih vredbah“, h kojim g. Migerka prištevā celō — kuharske šole. Le-te naj bi „delavčeve hčere izobraževale za njih bodoči, pomenljivi poklic“. Najžalostneje je pri tem samo, da hči delavca ne dospeje do te sreče, ker se je povsem ugonobila prej v suženjstvu tovarne.

V obēe je pa muenje naše gledé števila obrtnih nadzornikov to, da nalog teh nadziranihi uradnikov s prideljenimi jim pomočniki toli časa ne bode povsem dobro izvrševan, dokler se njih število ne pomnoži. Vendar pa poudarjamo, da zaupanje do nadzornikov med delavci raste; in ti imajo še mnogo, mnogo na sreči, zlasti pri nas, kjer se tuji, ošabni prusko-nemški poslovodje nasproti delavskemu osebju vedejo kaj surovo. Te „visoke“ gospode potipala naj bi malo obrtna oblast, kajti na Kranjskem ga ni večjega zavoda, da bi ne bil v njem poslovodja — Nemec, Prusijan ali pa celō — žid!

Mnogo je treba še preustrojiti in zboljšati v prospeh delavstva, in javnost stoprav izvé iz poročil nadzornikov, kake so razmere, odošaji in življenje po tovarnah, saj to pišejo zapriseženi in nepristranski uradniki. Radi tega treba, da se vsi nedostatki odpravijo, in da baš nadzorniki, naslanjajoči se na pisani in nepisani zakon, na zakon krščanske ljubezni in človečanstva, mogō največ storiti za delavstvo. Oni so njemu varuh, zajedno pa prijavljajo one, ki se ne brigajo za postave in propise.

Politični pregled.

V Ljubljani, 21. junija.

Notranje dežele.

Iz delegacij. Ogerska delegacija je sprejela v četrtak proračun skupnega finančnega ministerstva kakor tudi končni račun in predloge mornarične uprave. Odsek ogerske delegacije je razpravljā o zasēdnem kreditu. Mnogo govornikov je pohvalno omenilo napredek v zasēdenih deželah, na kar sta Apponyi in Czernatony opomnila, da bi moral dovoliti to državni zbor če bi se premestile bosenske čete v državo, z ozirom na Ogersko. Kallay je hvalil napredujoče poljedelstvo ter priporočil, da naj se vdeležita dva bosenska batalijona vojaških vadeb v Avstriji. Ni še gotovo sicer, ali bi šle bosenske čete čez Ogersko, a tudi če bi to bilo, ne vidi nobene ovire, ako bi imenovane čete potovale nekaj ur čez ogerske pokrajine. Apponyi je rekel, da ni sicer proti temu, a državni zbor mora dovoliti. Grof Szapary je opomnil, da zavzema vlada stališče, da je za to potrebna določba zakonodaje. Kako se bo razlagala postava v tem slučaju, o tem bo še poročal v javni seji, sicer prevzema odgovornost za vse, kar bo vlada v tem smislu storila.

Ogerska. Že večkrat se je govorilo, da bode nekaj članov izstopilo iz stranke skrajne levice. Sedaj pa je skoraj gotovo, da izstopijo zmernejši poslanci pod vodstvom Gabrijela Ugrona in ustanové svojo posebno stranko, ki bode zastopala občinsko avtonomijo in se upirala podržavljenju uprave.

(Dalje v prilogi.)

vélikega parobroda ravno tiste družbe, ktera, kakor se tolikrat sliši, bi imela nesti germansko civilizacijo proti jutru. Ne bodi mu škoda, piše ondi (str. 181) J. Žvegel, vrlemu Markotu! Bolj ljubeznivega in prijaznega kapitana ni dalječ in blizo; to poterdujejo vsi, Angleži in Nemci, Talijani in drugi, kateri se ž njim vozijo. — Kdor se pervikrat in za delj časa v ptuje dežele na pot podā, tega zanima na poti vse; pozdravlja pri odhodu svoje domače hribe in goré, domače mesta in vasi. Ljubezen do domovine, premlačna včasih, dokler človeka še domače obnebe pokriva, se oživi in uname, ko ga obdajajo ptuji kraji in ptuje dežele, ko njegovo uho več ne čuje sladke besede domače itd.

Iz Afrike je dopisoval J. Švegel, c. kr. konzular-elève pri ces. generalkonzulatu v Aleksandriji, leta 1860 vredniku „Zgodnje Danice“, s katerim se je bil soznalil leta 1858 na Bohinjski Beli, kadar je bil ondi s svojimi zamurčki L. Jeran. Tega omenja v prvem pismu iz Kaire 14. marca, govori o žalostni osodi zamurskih otrōk, pa o velikih zaslugah za vero in nebesa vnetih misijonarjev, o provikarju Kirchnerju in misijonskih štacijonih, češ, hudō je z vsemi takimi napravami, ker niso prevoljne domače egiptovske vradnije, pa tudi od evropske stranke se marsiktera reč sproži, ki ni ravno v prid in korist našemu misijonu (str. 61). V drugem listu iz Aleksandrije, 15. maja, pri-

poveduje o srečnih in nesrečnih zgodbah misijonskih, huđuje se nad silovitimi evropskimi kupci med zamurci, ter o Aleksandriji posebej piše: „Tukaj je že vse bolj evropsko, po francoski in laški šegi. V Aleksandriji je tudi več cerkvā, med kterimi je katoliška v resnici, kakor gotovo sami veste, še precej lepa. Tukaj se pač sliši vsaki dan zvočenje; tukaj se nedelje in prazniki že spoznajo; pa večji del Evropejcev moli tukaj svojiga lastniga bogā, angleške ginee, avstrijske tolarje, sploh zlatō in srebrō, in se za vse drugo nič kaj ne ménī. Predvčerašnjim so tukajšnji Lahī praznovali svoj konstitucijsni praznik v naši cerkvi, in recite mi, ali se s tem časti Božji hram, če v njem kričé: „Ev-viva Vittorio Emanuele! Viva l'Unione! Viva l'Italia!“ — Na boste me grajali, če sim pri takim hrumu rajši cerkev zapustil. — Med čistito duhovščino naše prelube kranjske domovine štejem marsikteriga prijatla in tovarša, dobrotnika in pomočnika itd.“ (str. 101). — V tretjem listu od dnē 8. julija naznanja nekoliko o misijonarjih pa o kupcihi s slovno kostjo, ki so največ Francozje, Angleži in Lahī. „Ti kupci so s svojo divjo in tolovajsko vojsko zoper zamurce vse ondotne plemena strašno razkačili, in težko bo zopet popraviti vso škodo, ki te nesramne kardela temu napredku evropske in kristjanske olike napravljajo (str. 139).“ — In v četrtem z dnē 4. septembra piše, da se novice od Bele reke

slabo, slabo glasé za naš katoliški misijon. Evropejski kupci ropajo, moré, tolovajijo. . . . Vse si prizadevajo tukajšnja vlada in konsulati tistih vlad, kterih podložni se s to nečloveško kupčijo pečajo, da bi se enkrat vendar že konec napravil temu silovitemu tolovajstvu itd. (str. 173).

Pričujoči opis, namenjen sicer v „Knjigo Slovensko“, priobčuje se sedaj tudi v „Slovencu“, ker se v novejši dōbi gosp. baron, vrli nekdanji slovenski pisatelj Josip Radonievic, nagiba zopet k resnemu delovanju na korist domovini in narodu slovenskemu. Od poslednjih njegovih dopisov v „Danici“ pa do opisa njegovega v „Slovencu“ leta 1880, št. 58, pod naslovom: „Baron Žvegelj“, — oj, koliki prepad! Preživo smo čutili takrat Slovenci resnico starega pregovora: „Honores mutant mores!“ Res je, da v okrogu tesnem se razum oži, z namenom večim tudi človek raste (Schiller—Cegnar); pa je tudi res, da le duh nizki se pogrezne v lastne male skrbi, koristi i dobičke (Wallenstein), in da vsa svetloba nič ne hasne, če nam vere luč pogasne (Slomšek). Upajmo torej, da Dragotina Dežmana verni učeneec vsaj ne bode posnemal učitelja svojega v tisti nesrečni trdovratnosti do konca, marveč da se bode njegovega domoljubnega slovenskega delovanja še kdaj radovala v mladosti po njem iskreno opévana mati Slava, ali vsaj mila njena hčerka — Slovenija!

J. M.

Vnanje države.

Rim. „Moniteur de Rome“ razpravlja v svojem uvodnem članku pastirski list avstrijskih škofov gledé na šolsko vprašanje in završuje svoj spis z naslednjimi besedami: „Ta objava avstrijskih škofov je prevelikega pomena, ker priča, da so avstrijski katoliki sklenili, splošno nadaljevanje svoje miroljubne in zakonite agitacije, da bi se uvedla šolska postava, s katero bi se ugodilo njihovim zahtevam in pritožbam. Njih prizadevanje bo izvestno imelo vspeh, ker tako mirovno in vztrajno povsem tičejo jim pravico zahtevajo.“

Italija. Iz Rima se poroča 19. t. m.: Danes je izdal minister notranjih zadev ukaz, vsled katerega bodo morali zdravniki od današnjega dne naprej preiskavati vse ladje, ki prihajajo iz španskih pristanišč. Perilo, ki ni dovolj snažno ali razkuženo, je prepovedano vzeti iz ladij. Vse one ladje pa, na katerih so imeli med potjo kakega mrlja za kolero, bodo se opazale v Asinari (otočič pri Sardiniji).

Srbija. Kakor prihaja vest iz Belega Grada, polegli so se že precej proti Avstriji razburjeni duhovi. Vendar se pa še kaže, da hočejo različna srbska oblastva nagajati avstrijskemu prometu. Tako n. pr. zahtevajo carinska oblastva natančna pričala za živino, in nabrežni carinski uradi zapró se že ob 8. uri zvečer, tako, da je ponočno prevažanje nemogoče. — Upati pa je, da tudi to kmalu preneha, in se bode vršil promet, kakor prej.

Francija. Minister notranjih zadev, Constans, omenil je v ministerskem svetu potrebnih naredeb z ozirom na kolero v Španiji. Dva zdravnik sta šla že iz tega vzroka na francosko-špansko mejo. Predsednik Carnot je podpisal dekret, vsled katerega je začasno prepovedano, uvažati v Francijo špansko sadje in zelenjavo. Drugi dekret pa določuje pravila, ki se morajo izpolnjevati gledé na popotnike in blago. Jednake korake naredila bode francoska vlada tudi v Tunisu in Algiru.

Nemčija. Iz Berolina se poroča 18. t. m. listom: Nemški cesar Viljem je podelil povodn angleško-nemškega sporazumenja državnemu kancelarju še včeraj zvečer red črnega orla. Iz tega lahko uvidimo, kako pomenljivo je to sporazumenje za Nemčijo in sicer gledé na stalne meje med angleškim in nemškim afriškim ozemljem, kakor tudi gledé na otok Helgoland, katerega je Anglija Nemčiji odstopila. Odkar je bil imenovani otok v angleški oblasti (1807), prišlo bi bilo vselej do svetovne vojne, če bi bil hotel imeti kdo ta otok; zdaj pa se je Nemčiji posrečilo brez orožja priti v posest helgolandskega otoka. Nekateri vidijo v tem sporazumenju imenovanih držav pravo mirno pogodbo med njima. „Presse“ piše: Sporazumenje Nemčije z Anglijo je za prvo velikega pomena. Anglija je zadovoljila vse nemške kroge, ker je odstopila Nemčiji Helgoland, za kar jej je Nemčija v Afriki mnogo pravic prepostila. Za Anglijo imenovani otok tako ni bil posebne važnosti, tembolj pa za Nemčijo. Še več kakor ozemlje vredna je pa pogodba, katera jamči še nadaljni mir med Anglijo in Nemčijo.

Anglija. Listi vse vprek omenjajo zadnje dni posebno sporazumenje med Anglijo in Nemčijo. O tem sporazumenju pišejo nekateri listi pohvalno, večinoma pa grajajo ta korak angleške države. Sploh pa se lahko reče, da Anglija ni napravila najboljšega vtisa na svoje prebivalstvo, ko je sklenila odstopiti otok Helgoland Nemčiji. Vladi prijazni krogi pa trdijo, da je nemška vlada Angliji v Afriki tudi dosti dala, kar gotovo ni manjše vrednosti, kakor helgolandski otok. Pomenljivo pa je pri vsem tem, da to približevanje in vezenje prijateljskih vezí angleškemu prebivalstvu nič kaj ne ugaja. Kakor je znano, je to delo Salisburyjevo in ravno proti njemu so naperjene pušice nezadovoljnega angleškega prebivalstva in časnikarstva.

Portugal. V zbornici je potrdil minister mornarice, da so na reki Širu sežgali tamošnji prebivalci portugalsko zastavo. Guverner mocambiški se pogaja s konzulom Johnstonom, da bi se storili potrebni koraki za mir in red v deželi. Portugalska vlada je poslala svoje čete od reke Šira dalje proti jugu, kjer se izliva reka Rio, da zavaruje tam portugalsko vrhovno oblast. Na reki Širu vlada bajé mir. Karvalho ne pojde dalje proti severu od reke Rio, da se zopet ne skali in zmoti še ne rešeno sporazumenje med Anglijo in Portugalom. Minister vnanjih zadev je opomnil, da je zahteval od angleške vlade pojasnilo o sežgani portugalski zastavi. Gledé na slobodno plovo na reki Sambesi ne more ničesar poročati, ker se še ni sklenila pogodba.

Izvirni dopisi.

Iz ljutomerske okolice, 20. junija. Volitve v deželni zbor štajerski bodo se vršile dne 27. junija za kmečke občine, 30. junija za mesta in trge, in 3. julija za veliko posestvo. „Slov. politično društvo“ v Mariboru je že priporočilo v sporazumljenji z dotičnimi okraji volilem kmečkih občin kandidate, ki bodo gotovo izvoljeni, če le kdo nepoklicani ne zaseje med volilne može nesloge, kakor se povsod, tudi pri nas poskušava. Naš okraj je v deželnem

zboru mnogo let v občno zadovoljnost zastopal gosp. Ivan Kukovec, tržan v Ljutomeru. Letos pa je on prostovoljno odklonil vsak mandat, ker ga število let, mnoge gospodarske skrbi in večinoma bolehnost tako tarejo, da ne more več še butare deželne poslastice nositi.

„Slovensko društvo“ je njegovo odpoved z omilovanjem vzelo v znanje, potem pa mu podalo pismeno zahvalo za njegovo dozdajanje delovanje ter izreklo upanje, da bode g. Kukovec svoje obilne skušnje in znanje tudi v bodoče obračal na korist svojih rojakov iz ljutomerskega okraja. Na mesto g. Kukovca je potem po nasvetu nakaterih rodoljubov bil postavljen za kandidata gosp. dr. Ivan Dečko, doma iz Središča, zdaj koncipijent pri g. dr. Srncu v Celju, za slovenske pravice skušen borilec in posebno spreten govornik. Ker središki okraj dobaja v našo volilno skupino, je tedaj dr. Dečko naš domačin, pozna dobro vse naše razmere in ne bi lahko primernišega zastopnika v deželnem zboru za ta okraj mogli najti. Ljudstvo je tega kandidata tudi z veseljem pozdravilo in volitve volilnih mož se vršijo zaporedom tako, da bode morebiti dr. Dečko enoglasno izvoljen, čeravno si bojda tukajšnji okrajni glavar mnogo prizadeva, da bi med volilnimi možmi naredil neslogo.

Za slovenska mesta in trge še nimamo kandidatov. Našo mestno volilno skupino je po odstopu dr. Aussererja žalostnega spomina zastopal ljutomerski župan g. Jožef Styer, a letos Ptujčani ne marajo več za nj, zato so si postavili za kandidata advokata dr. Kokoschinegga, ki jih že v državnem zboru zastopa. Slovenci bodo sicer volili tudi v tej mestni skupini, a ni gotovo, da bi njihov kandidat zmagal, ker Ptujčani in večina uradnikov vedno glasuje pri volitvah ne samo proti vsakemu slovenskemu, ampak tudi proti vsakemu nemško-konservativnemu kandidatu.

Iz Celovca, 18. junija. (Pomagajmo našim podjunskim gorjancem!) Črnski dopisnik „Slov. Naroda“ se po nepotrebnem zaganja v mene ter hoče na vsak način meni vojsko napovedati. Povem mu pa, da se ne spuščam v noben prepir. Jaz sem hotel le mir napraviti, ako bi bilo mogoče. Ali je to taka pregreha? Gosp. župnik Centrih je bil vsigdar ljubeznjiva duša, kmetom prijazen, kakor oče, zato se mi je nemogoče zdelo, da bi bil naenkrat sovražnik kmetom postal. Veljal je vedno za narodnjaka; kako bi bil zdaj naenkrat tak nasprotnik? Mogoče, da ga je kaj užalilo, da se politiki odteguje? Politično ni, take ljudi z vednimi napadi še bolj razdražiti in popolnoma v nasprotui tabor goniti. Politično tudi ni, zabavljati na grofa in njegove služabnike, ker le hudo kri dela in nič ne koristi. Kar grof zemlje že ima, ne moremo mu je več vzeti; gledati in skrbeti pa je treba, da je več ne dobi. Ako so v Črni res taki narodnjaki, naj pristopijo vsi k našemu „Slov. katoliško-političnemu in gospodarskemu društvu“, naj mu pojasnijo razmere, v katerih rovi (grabnih) je zemlja za nas zgubljena in v katerih se more Slovincem še pridržati; naj prosijo društvo, da bo ono pri slovenskih posojilnicah izposlovala denarja, da se kmetu pomaga, kateri bi bil zavolj denarne zadrege prisiljen prodati, da tega potem ne bo storil; ako pa se kakemu kmetu po gozdarjih krivica zgodi, naj naprosijo društvo, da bo tisto najelo odvetnika, ki bo potrkal na vrata pravice. To je pravilna pot, ne pa brezkoristno zabavljanje na župnika po časnikih; on je vendar dušni pastir.

V Pragi se sramoti toliko častivredni in zaslužni dr. Rieger, v Ljubljani se duhovnikom že „bree“ ponujajo; ali bomo tudi mi na Koroškem tako začeli? Ako ima narodna stranka v Črni kaj upanja do zmage, naj gré v volilni boj, in če zmaga, nas bo vse veselilo. Ako župnik noče z vami voliti, pustite ga pri miru in volite sami, kakor veste da je prav. Saj je še več takih krajev, kjer se duhovniki za volitve ne brigajo, pa jaz jih ne imenujem, ker se za katoličana ne spodobi, da bi duhovnike javno po listih obiral. V takih krajih grejo posestniki sami k volitvam in zmagajo tudi brez župnika. Delati se mora, ne pa xpiti in delavne rodoljube napadati. Podjunski Gorjanci se nam vsem smilijo, in gotovo bo naše društvo vse storilo, da jih ubrani pred grofom Thurnom. Kam bodo šli, kedar jih grof prežene? Pišite nam vse, kako se godi, in mi bomo vse povedali našim posilancem. Tudi vsa Železna Kapla je v nevarnosti. Zdaj živi večinoma

od kmetov; od koga bo potem živela, če kmetov več ne bo? Čudim se, da v Kapli te nevarnosti ne vidijo in da tako mirno spijo, kakor bi nič ne bilo! Jezerjani so bolj možati; oni so se že dogovorili in zatrdili, da pri Jezeru grof ne dobi nobenega grunta, ko bi ga prav dvakrat preplačal. Naj bi tudi kmetje okoli Kaple in Črne zdaj v zadnji uri si roke podali in trdno zvezo proti grofovemu denarju sklenili! Upam, da jim slovenske posojilnice potrebnega denarja ne bodo odrekle!

F. H.

Izpod Kozjaka, 19. junija. (Domišljija ali resnica?) Nove karte-dopisnice so „stare“ že mesec dni. Zdi se, da jih prodajajo samo po mestih. Vsaj meni pišejo na novih z Dunaja in iz Grada, od drugod še ne. Tudi na naši pošti še jih ne moremo kupiti.

Meni se nova listina ni posebno prikupila. Pravega vzroka pa ne morem lahko zaslediti. Ko sem dobil v roke prvo dopisnico, zazdelo se mi je, da je dotični barvani rob nepotreben. Tako se mi zdi še zdaj od kraja! Oči mi začnejo nekako „igrati“ vselej, kadar vidim naslovni del dopisnice. Isto pripetilo se je zopet danes, ko mi je bila pošta prinesla neko novico. Vsled tega sem začel eksperimentovati. Privzel sem namreč dopisnico dosedanje. Gledajoč na isto, nisem v očeh čutil nobene nadležnosti, dočim me pred novimi listi oči bolijo. Sicer pa zoper nove dopisnice nisem bral ali čul nobene pritožbe, izvzemši to, kar je nekdo rekel, da se mu „ne dopadejo“.

Ni še predolgo, odkar je po časnikih krožila črtica, s katero neki zdravnik pripoveduje, kako ga je njegov prijatelj dušeslovec pri obedu spravil do sodbe, da je zdravnik v pristnej govedini prepoznal — konjetino. To je provzročila domišljija. Prijatelj je bil omenil: Kaj pa, ko bi to ne bilo goveje meso, ampak konjsko? Gledé sebe sodim, da v mojej zadevi menda ni domišljija, pač pa resnica.

Dnevne novice.

(Deželnozborske volitve na Štajerskem.) Iz šoštanjske doline smo dobili dva dopisa o prihodnjih volitvah v deželni zbor. Dopisov ne objavimo, da ne begamo volilcev in ne rušimo discipline. Naj se volilec v petek, dne 27. t. m., v Slov. Gradu zberó najkasneje ob 8. uri zjutraj, da se dogovoré in soglasno volijo. Naj nihče ne pozabi izkaznice domá. Zbirališče je v gostilni g. Šuka, kakor se nam poroča iz Velenja.

(Družbi sv. Cirila in Metoda) je vsled svoje poslednje volje zapustil blizo Ptuja služeti, 11. febr. t. l. umrli kapelan Ivan Tikvič sto goldinarjev. Čast in poštenje njega imenu; mil spomin njegovi duši!

(Gosp. Ivan Murnik,) ces. svetnik, deželni poslanec in odbornik itd. v Ljubljani, podaril je „Podpornemu društvu za slovenske velikošolce na Dunaji“ 10 gld. Iskrena bodi hvala istinitemu prijatelju revnih slovenskih velikošolcev!

(Glavni zbor muzejskega društva) bode v torek dne 24. junija ob 6. uri zvečer v bralni sobi Rudolfinuma. Vspored: Poročilo odborovo, blagajnični obračun, dopolnilna volitev dveh odbornikov in prememba društvenih pravil.

(Malomarnost.) V četrtek proti večeru peljal je hlapec posestnika B. seno z barja po Karlovski cesti, ko so se otroci vračali iz florijanskega zavetišča domov. Vsled hlapčeve malomarnosti pade z voza veliki drog na deklico Alojzijo Snoj, da je nezavedna obležala; krvave'a je iz glave in noge. Pripeljala sta se takoj zdravnik gg. dr. Drč in dr. Illner na pomoč. Ravno vsled tega muči krč. Zoper hlapca se bode postopalo sodnijski, ker ni to prvi slučaj, kojega je zakrivil vsled svoje nerodnosti. Minole dni pal je drog na neko beračico in jo skoro ubil! Odnegli so jo v bolnišnico.

(Pred svojim pragom pometajte!) V kazini že dlje časa stoluje neko nemško društvo „Deutscher Sprachverein“, kojemu je v prvi vrsti nalog buditi med svoji „nemško zavest“ in odpravljati tuje besede (latinske, francoske itd.) iz nemškega govora. V odboru so: prof. Hintner in prof. dr. Binder, učitelj na c. kr. vadnici Hallada (predsednik), faktor Rütting itd. In kakor vsaka novotarija poraja svoje apostole, istotako tudi to društvo, čegar apostol, pozna g. prof. Hintner, v zadnji številki ljubljanske „Schulzeitung“-e v nadaljevalnem članku „Slavo-Deutsches von der Strasse und in der Schule“ sar

kastično napada slovensko in češko narodnost Mi bi se še ne zmenili za take bedastoče nemške zagrizenosti, da bi se odborniki tega društva ne posluževali sami v medsebojnem govoru samih tujih besedij in izrazov, kar jim je povedal neki kolega v tukajšnjem uradnem listu. In mož jo je dobro pogodil. Dne 7. t. m. priredilo je društvo v kazini zabavni večer, toda na dotičnem vabilu je kar gomzelo besed tujek, n. pr. „Casino“, „Orchester“, „Regiments-Kapelle“, in celo za „Glashalle“ zadoščal bi jim bil boljši izraz „Glasraum“, kakor slóve naj-novejša nemščina. Vsaka stvar na svetu ima slabo in dobro stran; tako tudi tu. Gospodu H. pa navajamo iz klasične nemščine „Wochenblatt“-ove neki takozvani „und“-stavek: „Der grüne Pudel als Jagdhund ist jedenfalls kein schlechter Witz und erheitert das Thier noch heute, wo es sich in der Stadt sehen lässt.“

(Telefon v Ljubljani.) C. kr. trgovinsko ministertvo namerava, kakor smo že sporočili, v Ljubljani napraviti državno telefonsko napravo, ako se do 15. avgusta oglasi dovolj vdeležnikov.

(Prepeljanje Mickiewiczvega trupla) iz Montmorenci-ja pri Parizu na krakovski Wawel zbralo bode, kakor smo že omenili, 4., 5. in 6. julija zastopnike vsega poljskega naroda v Krakovem. Krakovski in lvovski akademiki, dalje sokolska društva iz Krakova, Lvova in Poznanja prevzeli so vzdrževanje javnega reda po krakovskih ulicah in na Wawelu. Delavsko društvo v Krakovem objavilo je do svojih sodrugov poziv, v kojem se pravi: „Bratje! Po vsej Poljski ni ga danes kraja, kjer bi ne vzbujalo prepeljanje in polóženje dražih ostankov nesmrtnega Adama Mickiewicza v kraljevskih grobeh na Wawelu veselega soglasja in odmeva. Ves narod se bode zbral okolu krste največjega in najboljšega sina, koji se po 35letnem počivanju v tuji zemlji vrača v naročaj domovine. Vsa srca bi-jejo in kličejo v jednom in istem čutu: vzvišenega spoštovanja in radosti. Bratje! More se li pogrešati v tem slavnostnem trenutji ta delavska bluza? Nikakor!“ — Poljsko delavstvo se pozivlje v podpisovanje za venec in vdeležbo. — „V slavnostnem trenutji — slóve konci ta poziv — vstanimo ko jeden mož, bratje iz delavnic od kladiiva, pile, dleta, stružnika in škarij, zberimo se okolu venca svojega in pokažimo, da je nam skupen duh rojaka našega. — Deželni poslanec Vladislav Koziebocki odpeljal se je že predvčerašnjim v Pariz, da priredi vse priprave; za njim se bodeta še peljala pesnik Adam Asnyk in predsednik akademičnemu bral-nemu društvu, Grzybowski. Slavnostno polóženje Mickiewiczvega trupla v rakev grajske cerkve na zgodovinskem Wawelu vršilo se bode torej dne 4. julija.

Telegrami.

Berolin, 20. junija. Od zveznega sveta zahteva vlada 73,600.000 mark dodatnega kredita. Od tega se bode porabilo 42 milijonov za armado, 10¹/₃ milijona za strate-gične železnice.

Sofija, 20. junija. Kasacijski dvor je potrdil razsodbo vojnega sodišča vseh obso-jencev v Paničevi aferi.

Pariz, 20. junija. Avstrija je s Francijo, Anglijo in Rusijo sklenila pogodbo, da se znižajo brzozjavne tarife.

Carjigrad, 21. junija. „Agence“ je izve-dela iz najboljšega vira: Turška vlada je pro-sila Rusijo, naj čaka za vojno odškodnino do pozne jeseni; ko ne bi zadostovala zastavljena desetina, dodala bode država iz zaklada. Nelidov je nato danes izročil noto, da ta od-govor ni dovoljen, in če Turčija ne bode hitro izvršila terjatve, bode Rusija porabila druga sredstva. — Poročila iz Bukreša, da je v Makedoniji vse v neredu, niso resnična. Dogodili so se le nekateri navadni zločini.

Umrli so:

19. junija. Franc Peternel, posestnik, 33 let, Kravja do-lina 11, jetika. — Apolonija Jenko, kuharica, 66 let, Mestni trg 12, carcinoma ventriculi.

20. junija. Jožef Straus, krojačev sin, 5 mesecev, Kon-gresni trg 14, catarrhus intestinalis. — Sofija Hartman, klo-bučarjeva hči, 14 mesecev, Karlovska cesta 6, meningitis ba-silaris.

V bolnišnici:

17. junija. Marija Legat, sirota, 11 let, jetika.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mil.
		barometra v mm	termometra po Celsiusu			
7. u. zjut.		737.2	16.0	sl. vzh.	oblačno	3-10
2. u. pop.		736.8	23.0	sl. svzh.	jasno	dež
9. u. zveč.		738.6	17.0	sl. jzap	dež	
Srednja temperatura 18.7° za 0-1° nad normalom						

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

21. junija.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	88	gl.	60	kr.
Srebrna 5 ¹ / ₂ „ 100 „ 16% „	89	„	—	„
5% avstr. zlata renta, davka prosta	109	„	35	„
Papirna renta, davka prosta	101	„	25	„
Akcije avstr.-ogerske banke	969	„	—	„
Kreditne akcije	304	„	—	„
London	117	„	—	„
Srebro	—	„	—	„
Francoski napoleond.	9	„	30 ¹ / ₂	„
Cesarski cekini	5	„	54 ¹ / ₂	„
Nemške marke	57	„	50	„

Vaše blagorodje!

Čast mi je, priporočati moj ogerski

liptavski desertni sir

(pravi karpatski ovčji sir) v žganih posodah in naj-boljšim pakovanjem s staniolom, v orig. škatuljah po 5 kilogramov, obsegajočih 72 kosov, za 4 gl. 80 kr. proti poštnemu porzetju, franco, za celo Avstro-Ogersko in Nemčijo.

Prosim, naj se moj liptavski karpatski sir ne za-menja s sličnim dunajskim, monakovskim ali majuškim pivnim sirom, ki se napravi iz kravjega mleka ali sira.

Veseloštorovanjem

Gustav Petrovický

v Miskolczu, Ogersko

(Kazinczyutca br. 18.)

Originalni liptavski sir

najboljše kvalitete prodaje v posodah po 5 in 15 kilogramov

5 kilo za 60 kr.

Gustav Petrovický,

v Miskolczu, Ogersko Kazinczy-utca 18

Pošilja naročeno blago dobro spravljeno in poštne prosto!

Visokočastiti duhovščini

priporočam se vljudo podpisani v napravo cerkvenih posod in orodja iz čistega srebra, kineškega srebra in iz medenine najnovejše oblike, kot

monstrane, kelihov, svetilnic, svečnikov

ltd. ltd. po najnižji ceni. Zadovoljim gotovo vsakega naročnika, bodisi da se delo prepusti mojemu ukusu, bodisi da se mi je predložil načrt.

Stare reči popravim, ter jih v ognji po-zlatim in posrebrim. Na blagovoljna vprašanja rado-voljno odgovarjam. (52—25)

Teodor Slabanja,

srebrar v Gorici, ulica Morelli šte. 17.

Pošilja naročeno blago dobro spravljeno in poštne prosto!

Vinko Čamernik,

kamnosek.

v Ljubljani, Parne ulice št. 9,

blizala tik mesarskega mostu,

se najljubneje priporoča prečastiti duhovščini v iz-vršitev naročil vsakovrstnega

cerkvenega umetnega kamnoseškega dela,

slav. občinstvu pa svojo bogato zalogo najrazno-vrstnejših po najnovejših načrtih prav lično in iz različnih vrst marmorja izdelanih

nagrobnihih spomenikov.

Vse na tukajšnjem pokopališči stoječe in pri njem izgotovljene spomenike, kateri se vsled nedo-voljenega zidanega temelja nagibajo, popravlja brez-plačno dvakrat na leto in sicer pomladi in pred Vsemi svetimi.

Se posebej opozarja na krasen, od kajnahtal-skega, kararskega in črne marmorja izgotovljen

spomenik,

kateri ga prodá po primerno jako nizkeje ceni.

Tudi p. n. stavbenim podjetnikom se priporoča v vsakovrstna

stavbinska dela,

katera fino, trpežno in ceno izvrši. (18—14)

izdelovatelj
cerkvene posode itd.

Ljubljana
sv. Petra cesta
št. 27.

Priporoča svoje izdelke prečastiti duhovščini in p. n. cerkvenim predstojnikom po najnižji ceni v najnovejših in lepih oblikah. (8)

Na željo pošilja načrte in ilustrovane cenike.

Staro orodje in posode jemlje v popravo.

Najcenejši, najboljši, preskušen, rujavi lesni pomaz

BARTEL-ov izvirni carbolineum

varuje trajno (16—5)

pomazane plošče, kolarnice, skladišča, vozove, go-spodarsko orodje, tla itd. pred gnjilobo, glivami, oštorjenjem in žuželkami. V hlevih razkužuje.

1 kgr. zadošča za 6 kvadratnih metrov. Pregled brezplačno. Kakovost neprekošeno zanjmenjena. 5 kgr. 1.50 gl., 100 kgr. 16 gl. z Dunaja.

Najcenejša karbolna kislina, karbolno apno, kolomaz. Prekupcem rabat.

Mihael Barthel in drugovi,

kemijska tovarna v Ratibon in na Dunaji, X. okraj, Keplergasse Nr. 20. (Ustanovljena 1781.)

Cerkvene ure,

ure za šole, vojašnice, tovarne in druga javna poslopja, za indu-strijske naprave in kolodvore izde-lujem trdne in z vsemi najnovejšimi popravami in iznajdbami po naj-nizjih cenah.

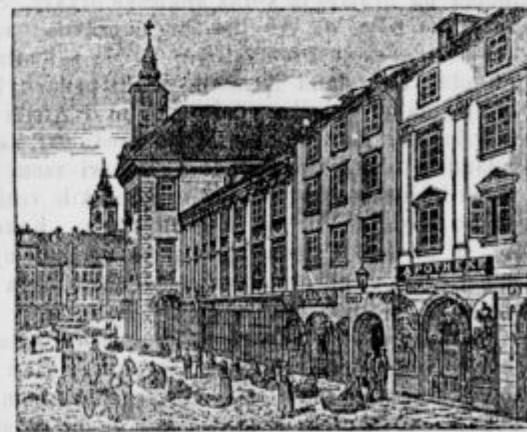
Cerkvam in občinam dovoljujem ugodne plačilne pogoje.

Centke razpošiljam na željo brezplačno.

Stolpnih ur in mehanična delalnica (12—6)

Rihard Liebing

Speising pri Dunaji, Hauptstrasse 66.

Za bolne in zdrave,

ki jih boli glava, prsi, pluća, želodec, jetra, obisti, ki trpe na protinu in živcih, za kašlja-joče in hripave otroke, dojenčke, rekonvales-cente, za žene pred in po otročji postelji, za slabe, malokrvne in blede ljudi itd. je naj-boljša hranilno sredstvo, silno potrebnó za zdravje, priznano od zdravnikov kot »izvrstno« in od mnogih bolnikov s spričali najtopleje priporočena

Trnkóczy-jeva

hmeljna sladna kava

z dobrim okusom in lepo dišavo.

Zavitek s ¹/₄ kg. velja 30 kr. Jako ceno pridejo zavitki 4 kg.

Dobiva se po poštni adresi pri Ubaldu pl. Trnkóczy-ju, lekarnar v Ljubljani; na Dunaji imajo zalogo lekarji: Viktor pl. Trnkóczy, V. okraj, Hundsthermerstrasse 113; dr. Oto pl. Trnkóczy, III. okraj, Radetzkyplatz 17, Julij pl. Trnkóczy, VIII. okraj, Josefstadterstrasse 30; v Gradci (Štajarsko) Vendelin pl. Trnkóczy, lekarnar; nadalje v vseh lekarnah, prodajalnicah dišav, kupcih itd., prava le z zgorno, oblastveno zavarovano znamko.

Prekupci imajo obilen rabat. (4)

J. & S. KESSLER v BRNU,

7 Ferdinandove ulice 7.

Največja, najcenejša zaloga pomladanskega in letnega blaga.

Poletensko grebenasto sukno,

ki se dá prati in je jako elegantno in trdno za gospode, dvajsetih boj, 20 cm. širokosti za

celo obleko

6-5 metra le 3 gld.

Kdor le jedenkrat kupi, pričča se, kako izvrstno se dá prati in kako trdno je.

Brnska sukna

se razpošiljajo po čudovito nizki ceni in sicer:

po gl. 3-75 3-10 m. za celo obleko.

po gl. 5-50 3-10 m. za boljše obleko.

po gl. 8-50 3-10 m. za fino obleko.

po gl. 6-— 2-10 m. za ogrtač, franc. piquet-gilet za gl. 1-50.

Blago za talarje za precast. duhovščino (tudi za poletne suknje) 1-20 m. široko, meter gl. 1-50

Črni peruviennes in doskins za salonske obleke po 3-25 m. od gl. 10- naprej.

Modno blago za gospé.

Karirano in črtasto blago 60 cm. šir. za ponošne suknje in otroška oblačila, 10 m. gl. 2-50.

Joupen in trojično blago v vseh modnih barvah 10 m. prve vrste gl. 3-50, druge vrste gl. 2-80.

Kupi se o priliki! Zeфир-blago, pristno in krasne barve, 75 cm. široko 10 m. le gl. 3-50

Brokat- in Jacquard-blago, 60 cm. široko, vs h mogočih barv, 10 m. gl. 3-60

Doris, najnovejše karirano modno blago, čista volna, 10 m. prej gl. 10, sedaj le gl. 6-50.

Nervy, 90 cm. šir. nežno črtano modno blago v najnovejših barvah 10 m. le gl. 4-50.

Kašmir, dvojna širjava, črno in barvano, 10 m. 4 gl.

Volneni atlas, dvojna širjava, volneno blago, črne in drugačne modne barve 10 m. gl. 6-50.

Modrotiskani kreton, 10 metrov gl. 2-50 in gl. 3-20.

Elegantno in bogato omišljeni vzorci se pošiljajo gospodom krojačem brezplačno.

Ceniki o perilu za gospode in gospé, o galanterijah, vzorci sukna in rezanega blaga brezplačno in franko. Pošilja se s poštnim povzajem. (16—15)

Andr. Druškovič

trgovina z železnino na mestnem trgu 10,

priporoča po zelo nizki ceni

okove za okna in vrata, storje za štokadoranje, samokolnice, traverze in stare železniške šine za oboke, znano najboljši kamniški Portland- in Roman-cement, sklejni papir (Dachpappe) in asfalt za tlak, kakor tudi

lepo in močno narejena

štedilna ognjišča

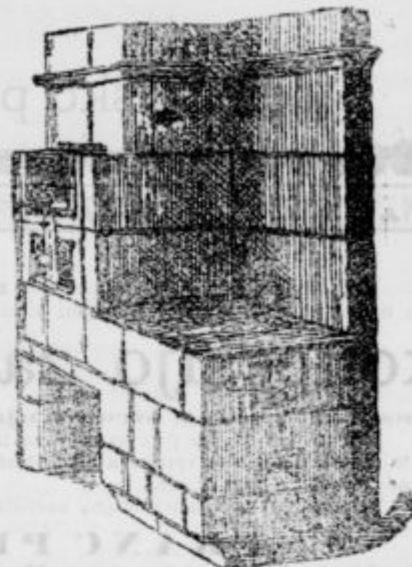
in njih posamezne dele.

Vodnjake za zabijati v zemljo, s katerimi je mogoče v malih urah in majhnimi stroški na pravem mestu do vode priti; ravno tako se tudi dobivajo vsi deli za izkopane vodnjake, železne cevi in železolitni gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste trombe in ventile in železna okova.

Za poljedelstvo:

vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno nasajeni plugi in plužna, železne in lesene brane in zobove zanje, motike, lopate, rezovnice, krampe itd.

Tudi se dobiva zmirom sveži dovski mavec (Lengenfelder Gyps) za gnojenje polja.

(26)

C. kr. priv. zavarovalnica

ASSICURAZIONI GENERALI

(Občno zavarovalno društvo v Trstu.)

(Ustanovljeno l. 1831.)

Jamstveni zaklad družbe gld. 40,758.238-42
Izza ust. je plačala družba škod za 227,371.631-43
Zavarovalno stanje v oddelku zavarovanj življenja 31. dec. 1888 116,904.648-39
Premijski listi in premije, ki se bodo v poznejših letih pobrale v odd. zavarovanja zoper požar 23,544.053-22

Družba zavaruje:

1. na človeško življenje v vseh mogočih sestavih.
2. Zoper škode po požaru na cerkvena, graščinska in kmetska posestva, stanovanja in gospodarska poslopja in njihovo vsebino, raznovrstno blago, žetve, les in oglje na prostem, kakor tudi zoper škode vsled podiranja in spravljaja, vsled strele, plinovega razpoka in onega pri parnih kotlih.
- Občinam, cerkvam, samostanom, pobožnim ustanovam in graščinam dovoljuje Assicurazioni Generali 20% odpust normalne premije.
3. Zoper škode vsled prevažanja na blago, pridelke, ladije in druga prevaževalna sredstva mej prevažanjem na morji, rekah, prekopih, jezerih in po suhem s poštnimi vrednostnimi pošiljatkami vred.
4. Zoper škode vsled razbitja zrcalnih oken in ogledal.
5. Zoper telesne nezgode na račun prve splošnje zavarovalne družbe zoper nezgode na Dunaji.
6. Zoper škodo po toči na poljske pridelke na račun Ogerske zavarovalne družbe po toči in protizavarovalne delniške družbe v Budapešti.

Pri zavarovalni stroki na življenje jamčijo zavarovalni pogoji zavarovaneu razven drugih prednosti:

veljavnost polic v slučaju samoumora, dvojeja itd. po petletnem obstanu;
nezastavljene police ne morejo ugasniti po triletnem obstanu;

pravica do obnovljenja (tekem 3 mesecev) polic, ki so ugasnile zaradi neplačevanja zavarovalnin, popolnoma neodvisno od zdravja še živečega zavarovaneu; omejitev ničnostih razlogov za slučaj nameravane in dokazane goljufije;

brezplačno razširjenje zavarovalne veljavnosti do zneska 15.000 gld. za slučaj, ko bi bil zavarovaneu poklican k črni vojski, in sicer po enoletnem obstanu;

zavarovanje ne preneha mej vojskim službovanjem za zavarovaneu, ki so člani stalne vojske ali domobranstva, ter se v tem slučaju priračunavajo najnižje dopolnilne premije.

Nevojniki na suhem (uradniki vojaške pošte in brzojava, vojaški zdravniki, vojaški živinozdravniki, vojaški lekarnarji, vojaški duhovniki, računski in intendenčni uradniki) ali vojniki na suhem od feldveblja navzdol ne plačajo dopolnilnih premij, za vojskino zavarovanje do zneska 3.500 gld., ako je polica že tri leta veljavna.

Zavarovalni oddelek na življenje je popolnoma samostojen. Ima lastno premoženje in je od drugih strok tako ločen in neodvisen, da tudi slučajna zguba pri zavarovanju zoper požar ali škode pri prevažanju ne more vplivati na to stroko.

Družba jamči za olajšave, ki se strinjajo z zdravim trgovinskim poslovanjem, tako pri odmerjanju zavarovalnin, kakor tudi pri likvidaciji škod, katere vedno točno izplačuje. (14)

Glavni zastop v Ljubljani:

C. Tagliapietra,

Gradišče št. 4.

Katoliška Tiskarna

v Ljubljani, Valvazorjev Trg št. 5

se priporoča preč. duhovščini, društvom, trgovcem, občinskim uradom in slav. občinstvu za vsakovrstna v tiskarsko stroko spadajoča naročila.

(Št. 4508)

Naznanilo.

Kranjski deželni odbor razpisuje občen natečaj za

gradnjo bogenšperške deželne ceste

po deželnega stavbinskega urada načrtu v kosu: del A profil 0 do 54, to je od bogenšperškega gradu do prvega razpotja pod Kamenom, v dolžini 1620 m s stavbinskimi troški 12.000 gl.,

in sicer pripada:

1. na napravo cestnega temelja	7970 gld.	—	kr.
2. na napravo voznega tiru	1233	—	—
3. na napravo objektov in kamenenih postavkov	693	39	—
4. na napravo držajev	1722	—	—
5. na režijo in gramoz	381	61	—

Ta gradnja se bode oddala proti plačilu po enotnih cenah za zvršena dela le enemu glavnemu podjetniku. Vse podatke, ki se dostajajo zgradbe, sosebno načrte, splošne in posebne gradbene pogoje in proračune videti je lahko vsak dan ob navadnih uradnih urah pri deželnem stavbinskem uradu v Ljubljani v Gosposkih ulicah št. 2 (deželni dvorec) v 2. nadstropji.

Ponudbe, ki morajo biti zapečatenе, kolekovane s kolkom 50 kr. in imeti na zavitku napis: „ponudba za gradnjo Bogenšperške deželne ceste, del A, profil 0 do 54“ ter priloženo tudi 5% no varščino prej navedene zgradbene svote in v katerih je s številkami in besedami razločno zapisati, za koliko ponudnik prevzame delo, oziroma za koliko odstotkov manj ali več, vložiti je do

dné 30. junija t. l.

opoludne ob 12ih pri vložnem zapisniku podpisanega deželnega odbora. Dovoljeno pa je varščino poprej vložiti pri deželni blagajnici proti pokladnemu listu, katerega je ponudbi priložiti.

V ponudbah morajo biti poleg dneva svojeročni podpis krstnega imena in priimka, pristavljen stan ali opravilo ter bivališče ponudnikovo in tudi izrečna izjava, da so mu znani vsi gori omenjeni podatki in določila za ponujena dela in da se pravnoobvezno podvrže s tem ustanovljenim pogojem.

Deželni odbor si pridržuje pravico, izbrati izmed ponudnikov po svojem mnenji katerega koli, ne gledé na popust, in sme po okolnosti razpisati nov natečaj. Oziral se pa bode le na pismene, v določenem roku vložene ponudbe.

Gledé varščine opozarjajo se ponudniki posebej na splošne pogoje.

Od deželnega odbora kranjskega.

V LJUBLJANI, 14. junija 1890.

(3—2)

OLJNATE BARVE

**kositarских pušicah po pol in jeden kilo
priporoča najceneje**

ADOLF HAUPTMANN,

tovarna oljnatih barv, laka in firneža
semeniško poslopje 6 LJUBLJANA semeniško poslopje 6.

P. n.

Ker se v kratkem začne uvajati nov **mestni vodovod** v hiše, usojam si p. n. hišnim posestnikom v Ljubljani uljudno naznanjati, da sem

koncesijo za to dobil

ter sem si naročil spretnega **strokovnjaka**.

Zagotavljam svojim p. n. naročnikom na solidnejše delo, opozarjam, da na vsa to zadevo tikajoča se vprašanja odgovarjam in na zahtevanje predložim proračune stroškov po najnižji ceni.

Priporočajo se v mnogobrojna naročila, znamenjam velespoštovanjem

FRANC PILKO,

stavbinski ključarski mojster, Marije Terezije cesta št. 4
(16) v Ljubljani.

Premija na svetovni razstavi v Londonu 1862, Parizu 1867, Dunaji 1873, Parizu 1878.

Klavirji na obroke za na deželo

salonski krilasti klavir, pianine (52-13)

iz tovarne svetovno znane tvrdke (Gottfried Cramer) — Wilh. Mayer na Dunaji za 380 gld., 400 gld., 450 gld., 500 gld., 550 gld., 600 gld., 650 gld., pianine za 350 gld. do 600 gld. Klavirji družih tvrdk za 280 do 350 gld.

Izposojilo klavirjev za na deželo pod najugodnejšimi pogoji.

Prodajalnica in posojilnica klavirjev A. Thierfelder, Dunaj, VII., Burggasse 71.

Izvršeno blago pošlje dobro spravljeno

Delalnica in zaloga

cerkvenega orodja in posode

IVANA KREGARJA

v Ljubljani

premeščena je na

Poljansko cesto št. 3

(Vhod in izloga Cesarja Jožefa trg.)

Prečastito duhovščino in cerkvena predstojništva opozarja zgoraj označeni na premeščenje ter se uljudno priporoča v mnogo-brojna naročila zagotavljač najpoštenejšo in najcenejšo izvršitev po poslanih vzorcih ali po lastnem načrtu.

Menštrance, oiborije, tabernakeljne, svečnike, lèstence

izdeluje iz najtrše in najzanesljivejše kovine lično in cenó, česar so se nekateri preč. gg. naročniki že uverili.

Sprejemlje staro orodje v popravo in prenovljenje, posre-bruje in pozlatuje v ognji tudi strelovodne osti po najnižji ceni.

in poštne prosto.

Najboljše (20-18)

brnska suknja

razposilja po originalnih tovarniških cenah

tovarna črna suknja

Siegel - Imhof

v Brnu.

Za elegantno pomladno in poletno

moško obleko

zadostuje odrezek v dolžnosti 3 10 metra, to je 4 dunajski vatl. — Odrezek velja:

gld. 4-80 iz navadne, gld. 7-75 iz fine,

gld. 10-50 iz jako fine, gld. 12-40 iz najkrajše

pristine ovčje volne.

Srečke dunajske razstave à 1 gld.

Vsaka srečka za oboje srečkanje veljavna.

Kazalo srečk obojega srečkanja. (2)

Prvo srečkanje 14. avgusta 1890. Drugo srečkanje 15. oktobra 1890.

1 dobiček 50.000 gl. vrednosti 1 dobiček 50.000 gl. vrednosti

1	5000	1	5000
1	2000	1	2000
1	1000	1	1000
2	500	2	500
5	200	5	200
10	100	10	100
20	50	20	50
50	20	50	20
200	10	200	10
2000	5	2000	5

Srečke po 1 gld. Uprava razstavne loterije Dunaj, II., Rotunda.

Deželna lekarna
Ludovika
v Ljubljani.

pri Mariji Pomagaj
Grečel-na
Mestni trg 11,

priporoča se slavnemu duhovščini, ter navaja izkušenih in že z go-zdravil in specialitet,

občinstvu in prečastiti nastopno le nekaj svojih tovim vspehom rabljenih in sicer.

Francosko žganje s soljo ali brez soli, pristno francosko blago proti revmatizmu in za oživilje in okrepčanje. — V steklenicah po 20, 50 kr. in 1 gld.

Ruska maža za ozeblino, jako dobro sredstvo proti ozeblinam in zastaranim ozebam, kakor tudi proti rudečemu nosu in obrazu. Po 8-10 dnevnej rabi je bo-lezen popolnoma ozdravljen. — Cena lončku 40 kr.

Fijakerski prašek, znano zdravilo proti kašlju. Cena škatljici 25 kr.

Cvet za protin in revmatizem, najuspešnejše in najsigurnejše sredstvo proti revmatizmu, trganju po udih, protinu, boleznim v križi, revmatičnemu zobobolju itd. — Cena steklenici 50 kr.

Voda za čiščenje obraza. — Cena steklenici z navodilom za rabo 80 kr.

Guarana praški, zanesljivo sredstvo za migrenu in enos ranski glavobol. — Cena škatljici z 10 praški 50 kr.

Tinktura za rast las, proti izpadanju las in za obnovenje in oživilje rasti las. — Cena steklenici 60 kr.

Tinktura in obliž za kurja očesa, sigurni sredstva za popolno odpravo kurjih očes, bradavice in trde kože. — Steklenica s čopičem in navodilom za rabo vred velja 40 kr. 1 obliž 40 kr.

Kapljice za odpravo krča, neprekošljive gledé zdravilne moči, nekaj kapljic na sladkor ali v kamilenem čaji takoj ukroti krč. — Cena steklenici 36 kr.

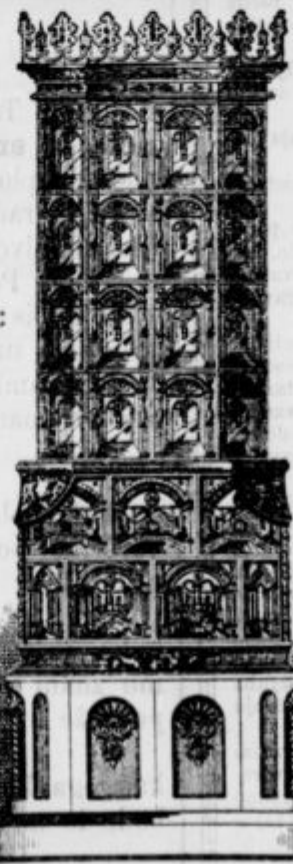
Cvet za gušo proti guši in napetemu vratu, za utiranje. — Stekl. velja 20 kr.

Olje iz repja je najreelnejše sredstvo, da se zabrani prehitro osivenje las, lase naredi mehke, odstrani in zabrani delanje sitnih luskin na glavi. — Flakon 30 kr.

Razven navedenih zdravilnih sredstev dobijo se v deželni lekarni pri „Ma-riji Pomagaj“ raznovrstna medicinska mila, lepo dišeče pomade, lasna olja, razni pristni angleški in francoski parfumi. Pariški prašek za dame (bel in rudeč), poudre de riz, kadilni papir, kadilne svečice, potpourri itd., dr. Bocharovo aro-matiško zeljiščno milo in jako fino glicerinsko milo in glicerinsko vijolično milo.

(1 komad 36 kr.) Spoštovanjem

Ludv. Grečel, lekarnar.

Fran Jevnikar
Ljubljana

Tržaska cesta št. 29

priporoča prečast. duhovščini in slavnemu občinstvu

lepo, ukusno in solidno izde-lane salonske in navadne lon-čene, belo, ružavo, zeleno in slonokoščeno osteklene, ognju protivne

peči

v najraznovrstnejših oblikah, kakor tudi vse v to stroko spadajoče izdelke po naj-nižjih cenah.

Cenilnike pošiljam na željo franko.

Zastopništvo

pri (40-12)

Vidic & Comp.

Slonove ulice.